

VAS ÉS FÉMMUNKÁS

Előfizetési ára: **A Romániai Vas-, Fém- és Vegyipari Munkások Szervezetének Hivatalos Közlönye** Szerkesztőség és kiadóhivatal: Cluj-Kolozsvár, Calea Victoriei 59. (volt Magyar-utca) — Telefon 484.
 Egész évre 60 Lei, félévre 30 Lei, negyedévre 15 L, egyes szám 5 L.
 Megjelenik minden hó 1-én

Remények

tavaszi sugara tör uttörő utat, a téli dermedtségben még mindig vonagló proletárszivek felé. A reményt és önbizalmat jégbilincsekbe fogó téli idénynek csak didergő emlékei élnek, mint egy rossz álom, mindinkább elhalványodva, végül egészen feledve. A bölcs természet ime így mutat jó példát szülöttjének, az embernek. Azt mondja nekik: ha szomorú a vadon ordasa, ha nyomorogsz mint a tehetetlen féreg, magadnak tulajdonítsd. Miért nem enged az öntudatlanság jégpáncélja az öntudat melengető napsugara alatt? Miért nem akarod megérteni, hogy a természet minden kincse és nemcsak nyers kincsei, hanem azok is, amiket emberi tudás nemesített meg, hogy hozzáférhetőbbé, alkalmasabbá tegye számadra, miért nem érted meg, hogy ez a tied is, hogy ehhez neked is van jogod, hogy amint közös a téli fagy és a tavaszi napsugár, akként közös a nagy mindenség minden természeti és technikai alkotása.

Nem kellene éhezned, hiszen Kanadában a tengerbe süllyesztik a gaz kapitalisták a búzát, annyi van, nem kell dohos, nyirkos s oly odvakban laknod, mikor a legmodernebb házak építése van lehetővé téve, nem kell rongyoskodnod, amikor te állítod elő az iparcikket, nem kell reménytelenül, önbizalom nélkül élned, amikor mindent megadtam, ami számadra széppé, kellemessé, örvendeztetővé teszi ezt a nagy idomtalan gömböt, melynek neve: Föld.

Van agyad a gondolkozásra, szemed a meglátásra, erős izmod a cselekvésre. Miért nem veszed igénybe? A multak kódében kitermelődött a jelen és a jövő alkotások csirája; a multak emberének története tanulságot szolgáltat a jelen és jövő teendőkre. Minek a célra vezető panasz, amikor ez idő alatt alkotni lehetne, minek a gonosz téltenség, amikor cselekedni kell? Tanuld meg tőlem, alkotásaim összetartó és továbbfejlesztő erejének a nagy titkát: a *szervezettséget*. A napsugár mosolygó ölelése és a tűzhányó romboló ereje nem öletszerű tényezői rendszeremnek, hanem tudatos, velük céltérni akaró megnyilvánulások. Ahol alkotásaim összhangját nem zavarják egyensúlybontó törekvések, ott napsugár mosolyog, de ahol az összhang rovására kialakulni akaró hatalmi alkotások mutatkoznak, ott a földrengés erejével állítom helyre a megbillent egyensúlyt. S te világot fenntartó proletárostály, te némán tőröd megszámlálhatatlan évezredek óta az egyensúly felbillentését, két különálló világ kibontakozását, némán tőröd a tobzó fény és jólét közepette éhséged és nyomorúságod? Miért? Miért?...

Van eszközöd, hogy kiegyenlítsd a nagy és merész társadalmi igazságtalanságokat, van erőd és hatalmad, hogy lerombold a felépült válaszfalakat. Tehetetlen vagy egyenkint, de *mindenható, ha erőd tömöríted*. Mit késlekedel hát? Nem érted-e, hogy a tavaszi nap és nem tudod-e, hogy az emberiség történelmének sok-sok tavasza volt cézár pusztító rabszolgák diadalünnepé?...

Hallgassuk és kövessük természetanyánk üzenetét. Kövessük, mert ha mi nem, úgy soha senki sem foglalkozik bajainkkal. Az ezer sebtől vérző munkásosztályt, ki látja el sebethegészítő orvassággal? Senki! Ki nyújt segédkezet, hogy a nagy és elviselhetetlen tömegnyomor megszűnjék és azt, hogy emberies meg-

élhetés váltsa fel? Senki! De a munkakövetelő tömegekre azt mondják, hogy lázítók, hogy államfelforgatók és éhséget nem kenyérrel, de szuronnal és börtönnel csillapítják. Történelmi erők szunyadoznak a munkásosztályban, ezeket az erőket kell csatasorba állítani a szervezett-

ség útján és akkor új lendület, új akarások másként formálják a proletár holnapot!

A tavasz arra int: toborozzuk a közömbösöket, gyűjtjük az erőket és készülünk fel a megbontott társadalmi egyensúlyt visszatérítő földrengésre...

Felhívás

Románia, Csehszlovákia, Ausztria, Magyarország, Lengyelország és Jugoszlávia Kohó- és Hengermű-Munkásaihoz!
Szaktársak!

Középeurópa Nehézszerkezeti Munkások Végrehajtóbizottsága címen egyesítettük két évvel ezelőtt fenti országok nehézszerkezeti munkásságát, hogy szűkebbkörű szakmai érdekeik védelmére akcióképesebbé tegyük őket. A meghívásunkra Brünmben egybehívott konferencián nagy számban jelentek meg az érdekelt ipari területek munkásainak megbízottai, hogy megvizsgálják egyesülésünk eredményeit és hogy áttekintsék a helyzetet, amelyben vagyunk.

Szaktársak! A konferencia lezajlása nagy önbizalommal tölt el bennünket. A megjelent megbízottak tekintélyes száma, a konferencia lefolyása és a lelkes hangulat, amely mindvégig uralkodott, az elmaradhatatlan eredmények kedvező előjelének tekinthető. Azoknak az elérendő eredmények biztosítékának, amelyekre egyrészt létfenntartásunk és a szűkebbkörű szakmához tartozó szaktársaink érdekében van szükségünk, valamint az egész munkásosztály jólétének előmozdítására. A konferencia minden illuziótól mentesen, komoly bátorságtól és törekvéstől vezetve vizsgálta meg harciterületünket, a bér- és szociálpolitikai viszonyainkat és annak a meggyőződésének adott kifejezést, hogy

a szervezett vállalkozók legnagyobb hatalmának is határt szabhat a munkásosztály szervezettsége és nemzetközi szolidaritása.

A vállalkozók nemzetköziségével szembe kell állítanunk az erős, országos szervezetekből összetett Munkásinternacionálét. Éppen a mi országaink vállalkozóinak ama fáradsága, mellyel a bérnökök, és a szociálpolitika és a munkásszervezetek elleni harc árán akarnak nagyobb nyereséget elérni, valamint a nemzetközi kartellek keretében nagyobb jelentőséghez jutni, a nehézszerkezeti vállalatoknak ez a törekvése kell készítsen bennünket arra, hogy velük szemben meghatványozzuk ellentállóképességünket.

E cél elérésére legfőbb feladatunk kell legyen:

a munkásság állandó felvilágosítása, harci élannel és önbizalommal való telítése és a távollevőket megnyerni szervezeteinknek, mint amelyek osztályharcunk legcélravezetőbb és leg-hathatósabb eszközei.

Számottevők és nagyok a győzelemre kínálkozó lehetőségeink, de ugyanolyan számottevők és nagyok kötelességeink is. A 8 órai munkaidő még mindig nincs biztosítva minden munkás részére és ahol már meg is van, ott sincsen még végleg biztosítva. Hogy a 8 órai munkaidőt mindenki részére biztosíthassuk, ennek érdekében minden célravezető eszközzel kell kiegészítenünk és megerősíteni szakszervezeti harcunkat. Így a helyzetfölből nyilvános kritika gyakorlásával, szóban és írásban, gyűléseken, kongresszusokon és a parlamentben kell követelnünk minden sulyunkkal a washingtoni egyez-

ménynek legalább is ratifikálását. Ezeket az erőfeszítéseinket természetesen mindenütt alá kell támasszák szakszervezeteink.

Az eziránti harcunkat kiélezi és komplikálja a kapitalistaosztály szervezetei részéről történő intézkedések. A nemzetközi kartellekben — és mindenekelőtt a nemzetközi nyersacélkartellben, amelynek kiépítését lázasan eszközlik — el nem képzelhető hatalmi pozíciót biztosítottak maguknak a vállalkozók. Termelők és fogyasztók szenvednek e kartellek visszaélései miatt. E kis csoport osztályérdekei miatt szenved a milliók sokasága. Ennek ellensúlyozására a munkásságnak kell kiküzdeni egy megfelelő kartell-törvény hozását, melynek vezérelve legyen a kartellek ellenőrzése a nyilvánosság, illetőleg a munkásság érdekképviseleti intézményei által.

A kapitalizmus legkedveltebb módszere, a nagyobb nyereség elérésére, a fogyasztók és a munkásosztály terhére való racionalizálás, mely különösen az utóbbi években volt általuk nagymértékben üzve. Az üzemek adminisztratív és technikai racionalizálása, az üzemek koncentralizálása és technikai újjászervezése, a munkásságtól rendkívül sokoldalú áldozatokat követel. És emiatt a szakszervezetek ama feladat előtt állanak, hogy a munkásságot ezek ellen a veszélyek ellen is megvédelmezzék.

A tőke fokozottabb egybetömörülése folytán segítőitársai a fascista-szervezetek létesítésének, mely a munkásság egyéni jogait veszélyezteti és e veszély ellen védekezniük kell oly módon, hogy

a munkásság mentől nagyobb tömegeit szervezeteinkbe tömörítsük és így megerősödvé biztosíthassuk jogainkat és azok kiharcolását.

De arra is kell törekednünk, hogy a munkásság érdekeit képviselő szakszervezetek befolyását fokozottabb mértékben kivívjuk, hogy ezáltal megvizsgálhassuk a racionalizálás hatását a munkapiacra, a munkásság egészségére és erejére, és hogy ezek káros befolyása fokozottabb szociálpolitikai intézkedések megtételének követelésével ellensúlyozandók legyenek.

Mindezeket a feladatokat az osztálytudatos proletáriátus csupán szakszervezeti módszerek és eszközök alkalmazásával oldhatja meg. Ezért ne hagyjátok magatokat megfélemlíteni és elnyomni a kapitalizmus hatalma és fenyegető magatartása által. Saját erőitökben találjátok és nyerjétek önbizalmat. Legyünk egyek!

Szaktársak! Az újonnan megválasztott Végrehajtóbizottság teljes erejével támogatja ez irányú harcaitokat és törekvéseiteket. A szakszervezetekben rejlik az erő! A nemzetközi szolidaritásban bizalmunk!

Szaktársi üdvözléssel:

A Középeurópai Nehézszerkezeti Munkások Végrehajtóbizottsága

Vasmunkások, szaktársak! KészüljeteK a 40-ik Május Elseje méltó megünneplésére!

Hét hét óta tart a kaláni munkások kizárása

Elsőbbi lapszámunkban körülményesen megírtuk a kaláni szaktársaink helyzetét. Az igazgatóság továbbra is csökönyösen ragaszkodik előbbi álláspontjához. Az amugy is éhbérékért dolgozó munkások keresetéből még le akar vonni, a proletár szülők és gyermekek nehezen megkeresett keserű falatait még kisebbre akarja szabni. Az utolsó csepp vért akarja kisajtolni az agyonanyargatott munkásságtól az igazgatóság. De nem akar kollektív szerződést sem kötni, mert a kollektív szerződés mégis csak valamelyes kötelezettséggel jár. Az igazgatóság azonban a munkások kizsákmányolásában teljes és korlátlan szabad kezet akar nyerni magának. A kormány pedig türi a hatalmas kapitalista társaság ezen korlátlan tulkapását. Ugyanakkor „Munka-szerződés” törvényt szavaztat meg a kamarában, mely törvénynek egyik főalapelve, hogy a korlátlan munkáskizsákmányolás megakadályoztassék, szerződés biztosítsa a munkás jogait, vagyis legalább tudja a munkás, hogy miért dolgozik. Bár a törvény nem írja elő a köte-

lező kollektív szerződés kötését, de úgy tudjuk, Auschnitt ur, aki vezérigazgatója e gyárnak, a Nemzeti Parasztpártnak is oszlopos vezéregyénisége, tehát illene a saját kormánya és pártja által hozott törvények szellemét figyelembe vegye. Mi nem vagyunk elragadtatva a Nemzeti Parasztpárti kapitalisták mentalitásától, azok nem különböznek hajszálnyival sem a liberálisoktól, erre gyakori példát szolgáltatnak különösen az utóbbi időben. De legalább kormányköröktől lehetne elvárni, hogy jobb belátásra igyekezzenek bérni a saját embereiket.

Végeredményben ezek a tények is, mint sok más visszás jelensége a mai társadalmi rendszernek, a szocialista világfelfogást igazolják, mely szerint a munkásságnak nincs mit várnia senkitől, csak a maga erejében bizva és támaszkodva harcoljon és küzdjön egy jobb jövőért. Kaláni szaktársaink 7 hét óta állják a rájuk kényszerített harcot és igazuk tudatában addig fogják állni, míg győzelemre nem viszik igaz ügyüket.

Az osztályharcos szakszervezet jelentősége

A szakszervezet olyan egyének közössége, akik abból a célból egyesültek, hogy a kapitalista munkáltatóknak ellenük irányuló támadásait kivédjék. Azt mondhatni, a szakszervezet olyan platform, melyen a közös érdekért törekvő munkások egyesülnek, hogy ezzel megakadályozzák a munkáltatót abban, hogy az egyedülállóságukat és tudatlanságukat kihasználja, kizsákmányolásukra. A szakszervezet azonban nemcsak védőeszköz, hanem támadó is, mert célja a munkások munka- és kereseti viszonyait megjavítani.

Ezt akarja az osztályharcos szakszervezet. És e cél elérésére segítőeszközökre is van szüksége. Ilyenek a tagsági díjak, az ellenállási alap, hogy akár támadó, akár védekező harc idején tagjait támogassa s ezzel kitartásukat fokozza. Emellett különböző segélyek kiutalásával ápolja a közösség és a kölcsönös segítség érzését. Kiad szaklapot, hogy tagjait gazdaságilag és politikailag nevelhesse és oktathassa. Továbbá tart gyűléseket, hogy a közös érdekek közös akarrattal intézessenek és irányíttassanak és egyuttal módot találhassanak a munkásság helyzetének megjavítására. De e gyűlések egyuttal az agitációnak is eszközei, hogy a tagok szaporításával a szervezet ereje növeltessék.

Az osztályharcos szakszervezet legnagyobb ellensége a tömegek tudatlansága. És ez egyuttal a munkáltatók legjobb szövetségese. De ellenségei az osztályharcos szakszervezetnek mindazok, akiknek van féltékenyséjük a tekintetben, hogy munkáskizsákmányolásuknál minél szűkebb határt szab ez a szervezet. Ezek abban igyekeznek, hogy a szakszervezetet tönkretegyék bármily uton-módon. Mert tudják, ha az osztályharcos szakszervezetnek sikerül zászlója alá sorakoztatni minden fizikai és szellemi munkást, akkor kiváltságos helyzetüknek befellegzett. Hogy az osztályharcos szakszervezeteket legalább meggyöngítsék, ha már tönkretenni nem tudják, e célból alakítanak ugyancsak szakszervezeteket, amelyek „sárga szervezetek”, néven ismeretesek. Ezeket a munkáltatók tartják főn azzal a céllal, hogy az osztályharcos munkásság küzdelmei idején sztrájkőrök álljanak rendelkezésükre, amazok letörésére. Sajnos, akadnak is mindig, akik Judásbérért hajlandók munkástestvéreiket hátbatámadni s a kapitalisták hatalmát megvédeni és megerősíteni.

Az osztályharcos szakszervezet ellen ugy is támadnak a kapitalisták, hogy igyekeznek választások alkalmával parlamenti többséget biztosítani maguknak. Ezzel egyuttal az ország kormányzása is biztosítva van részükre. A törvényhozásuk, a kormányzásuk viszont a kapitalista érdekek védelmére irányul, azok előmozdítására és a munkásság ellen. Hogy ez megtörténhet, ennek is részben oka a munkásság, amely nagy többségben inkább ellenségeire szavaz, semmint saját érdekeinek képviselőire.

Van az utóbbi időben az osztályharcos

szakszervezeteknek még egy ellenfelük, az ugynevezett kommunisták. Ezek versenyt futnak a kapitalistákkal ama cél felé, hogy az osztályharcos szakszervezetek egységét megbontsák. E cél elérésére ugyancsak nem válogatosak eszközeikben. A munkássággal szembeni eljárásuk is ugyanaz. A munkáltatók is mentől nagyobb nyomorba akarják juttatni a munkásokat, az ugynevezett kommunisták is. Mindkettő célja a diktatura is. *Diktatura a munkásság fölött.*

Ilyen sok ellenséggel szemben jó barátjai is vannak az osztályharcos szakszervezetnek. Támogatói, küzdőtársai. Ezeknek egyike a *Szociáldemokrata Párt*. Ez minden rendelkezésre álló eszközzel támogatja a munkásság gazdasági harcait, gazdasági és politikai téren. Ahol ereje, hatalma van, a kormányban, községben, a parlamentben nyújt támogatást a szervezetnek, azonkívül lapjaiban, a közvéleményben. A szociáldemokrata párt sohasem avatkozik a gazdasági szervezeti éleibe zavaró céllal. Azt mondhatni, a szociáldemokrata párt a szakszervezet édes testvére.

De vannak az osztályharcos szakszervezetnek jó barátjai az országhatárokon túl is. Ezek a többi országok hasonszakmájú szervezetei, akikkel nemzetközi kötelek kapcsolják össze. Ha valamely szakszervezetnek nincsenek meg a megfelelő eszközei, hogy a munkáltatókkal szemben sikeresen védekezzen, avagy támadjon, a többi országok testvérszövetségei sielnek a segítségére, támogatják, nem hagyják elveszni.

S ott, ahol a munkásmozgalom szervezetekkel rendelkezik, azok is erős támogatói a munkásság osztályharcos küzdelmének. A szakszervezet, a szociáldemokrata párt, a szövetkezetek, egyik sem akarja, hogy a munkásság nyomorulttan vessen el, hanem kiemelni akarják a kapitalisták által rájuk zúdított nyomorból. Akarják a munkásságot egyenlő tényezővé elismertetni a gazdasági és társadalmi életben. Megjavítani s emberibbé tenni bér- és munkaviszonyait, gazdasági s politikai jogait egyenlővé tenni a kapitalistákéval.

Ezért minden munkás érdeke, hogy a ma még szervezetlenek tömegét beszeresse, annak a munkának szolgálatában, amely a munkásosztály felszabadítását tűzte ki feladatául.

Azsiái állapotok a dícsőszentmártoni „Hepheistos” üzemben

Ezen üzemben ma, a 8 órai munkaidőről szóló törvény erőre emelkedése után 10—12 órát dolgoztak *akkordba*, mégpedig úgy, hogy a legnagyobb fizikai erőt kifejtvén keresnek: öntők 16 lejig, lakatosok, esztergályosok 8—13 lejig, segédmunkások 5—7 lejig, nőmunkások, akiket az öntődében alkalmaznak 3—4 lejig. Az is napirenden van, hogy aki többet keres *akkordban*, mint a megállapított órábéré, azt órábérben fizetik ki, aki pedig *akkordban* nem

keresi meg szégyenóraberét, azt meg *akkordba* fizetik ki és még ezen felháborító bérekből is rendszeresen levonnak 100—200 lejeket csupa tévedésből, a kereseti adóra pedig olyan összegeket vonnak le, hogy más üzemben a 25—30 lei órábér után sem vonnak többet. Ezek után el lehet képzelni, hogy milyen nyomorúságos helyzetben lehetnek azok a munkások, akik ilyen feltételek mellett dolgoznak. A gyár igazgatósága azzal az aljas hazugsággal keres a közvetítő útján öntöket, hogy náluk a leglassabb munkás is keres 32—34 leit *akkordba*, elképzelhető az öntőszaktársak meglepetése, amikor a fent közölt bérekkel fizetik ki és emiatt rendszerint hetenként változnak az öntők.

A bánásmód és erkölcsi helyzet sem jobb a gazdasági helyzethez. Az üzem Weisz nevű igazgatója korra, nemre szak- és segédmunkásra való tekintet nélkül mindenkit kanász-módrá letegez az üzemben. Vajda névre hallgató irnoka, aki a helyi Magyar Párt korifeusa, a kizsákmányolás és gorombaság terén még a gazdáján is tultesz, ezzel akarja az üzem mintegy 90 százaléknyi magyarajku munkásságát a Magyar Párt részére megszervezni. A triumvirátus harmadik tagja egy Horváth nevű, magát mérnöknek nevező valaki, aki a munkásság között a butaságával szokott tünnetni, miáltal már *neves emberré* is váltott. Végül van az üzemenk egy Varga névre fűlelő főkulija. E helyről izenjük meg az ott dolgozó munkásságnak, hogy undorral forduljanak el tőle, mert ő a munkásság minden megmozdulásának a besugója, aki a talpnyalással akar munkástársai rovására érdemeket és elismerést szerezni. Na de a kutyá ugat, a karaván halad.

Munkástársak, ezen a helyzeten csak a szervezkedéssel lehet segíteni. Tehát valamennyien be a szakszervezetbe. Öntők óvakodjanak a Hepheistos-üzemtől és ne üljenek fel a hazug ígéreteknek.

Nagy szervező gyűlés Tordán

Nagy szervező gyűlést tartottak Tordán szaktársaink. A szervezett munkásokon kívül mintegy 300 munkás jelent meg a gyűlésen. Egyetlen hívó szóra a gyárak rabzolgái lelkükben erős elhatározással vonultak fel, hogy még szélesebb alapokra fektessék osztályharcos szervezetüket, miáltal a modern munkás védőfegyverei birtokába jutva, eredményesen vívhassák meg kenyérharcukat a mai kapitalista rendszert képviselő elnyomóikkal szemben.

A gyűlésen Bucur és Balázs szaktársak elnököltek. A napirendet Téglás titkár szaktárs igen szépen felépített beszéd keretében ismertette. Beszéli a romániai vasmunkások gazdasági helyzetéről, mely jóval alatta áll a modern munkás életszínvonalán. Példákkal szolgált, hogy a jól szervezett munkásság helyzete mennyivel más, mint a saját sorsával nem törődő munkásságé. A szervezetlen munkás nemcsak a szervezett munkások előhaladásának kerékkötője, hanem elsősorban saját magának és hozzátartozóinak, feleségének és gyermekeinek, mert barommódjára huzza az igát és nem harcol a kizsákmányolóival a jobb fizetésért, hogy magának és családjának emberhez méltó életet biztosíton. Beszéli továbbá a munkástörvényekről, így a nyolcórás munkaidőről, a beteg- és balesetelleni biztosításról, agg- és rokkantbiztosításról stb.-ek, mely munkástörvények a külföldi államok nagy részében már megvannak s ha nálunk lehet is találni ilyeneknek a torz utáztait, de azokat sem tartják be, ezért kell erős harcot indítani, mert a mindenkori kormányok csakis a munkásság erőyes követelésére lesznek hajlandók egy morzsát juttatni a munkásságnak. A sajtókérdés ismertetése után a gyűlés egyhangú lelkesedéssel mondta ki, hogy fáradtságot nem kimélve a sajtó érdekében a legmesszebbmenő akciót fogják kifejteni. A szervezési munka eredményes továbbvitelére és a sajtó terjesztésére külön bizottságot választottak meg. Az a lelkesedés, ami a gyűlésen megnyilvánult, reményt és bizalmat kölcsönöz, hogy szaktársaink lankadatlan kitartással erős védváraat fognak teremteni a tordai munkásságnak.

